

MIRE KÖLT A FŐVÁROS?

— *Protekcións gazdálkodás. A «közművelődő» Budapest.* —

(—s.—c.) Egy reprezentáns nagy város életében igen nagy jelentőségű, hogy mennyit költ művelődési célokra, hogy a különböző közművelődési célok között hogyan oszlik meg az évenként ide költött pénz. A vonatkozó számok nagy mértékben alkalmasak a városi kormányzat jellemzésére.

Budapest közművelődési kiadásainak oroszlánrészét az iskolai kiadások foglalják le. Az e fajta kiadásokról, minthogy általános jellegű kiadásokról van szó, melyekre még külön fedezeti adót is vetnek ki, itt nem fogunk beszélni.

Hatalmas milliókra rugó összeget nyelnek el évente az egyházi, vallási célú kiadások, amelyek Budapest közművelődési törekvéseinek határozottan klerikális tendenciát adnak. Az ilyen irányú kiadásokról már irtunk.

Most felsoroljuk a különböző apróbb-nagyobb tételű közművelődési célra rendelt kiadásokat.

Közművelődési segélyek 1913. évben.

Több évre meghatározott segélyek	8800 K.
Évenként újból engedélyezett segélyek	20000 K.
Országos Nőipar egyesület segélye	2000 K.
A bpesti magyar népszínházi alapítvány segélye	67509 K.

Összesen: . . . 98309 K.

Egyéb kisebb-nagyobb segélyek, főként egyesületek támogatása:

Székesfővárosi énekkar	10500 K.
Nemzeti Zenede segélye	12000 K.
Budapesti filharmóniai társaság segélye	6000 K.
Magyar Zeneiskola segélye	2000 K.
Budapesti zenekedvelők egyletének támogatása	2000 K.
Magyar orsz. dalosszövetség segélye	2000 K.
Uj magyar zeneegyesület	2000 K.
Budai dalárda segélye	1000 K.
Magyar nők karegyesülete	1500 K.
Hazai képzőművészeti célok	55000 K.
Székesfővárosi muzeum és régészeti ásatások	88300 K.
Székesfővárosi könyvtárak	193855 K.*
A főváros történetére vonatkozó kutfő anyag gyűjése	6000 K.
A Magyar Földrajzi Intézet nagy kézi atlaszá- nak 300 példánya	15000 K.

* 1911-ben 95.701 kor.; 1912-ben 14.2281 kor.

A „Magyar nemzet története költői énekekben“ című támogatása	1500 K.
A Ranolder leánynevelő intézet építő segélye	7000 K.
Mária Dorottya egyesület segélye	1200 K.
Eötvös-alap	2000 K.
Magyar tanítók otthona	1000 K.
Színházak segélyezése**	33500 K.
Szabad Lyceum	3000 K.
Uránia Tudományos-Színház	3000 K.
Erzsébet népakadémia	3000 K.
Magyar történeti társulat támogatása	2000 K.
Népművelő társaság	3000 K.
Budapesti Népoktatási Kör	1000 K.
Orsz. iparegyesület segélye	4000 K.
Magyar iparművészeti társulat	4000 K.
Országos Magyar Szövetség	2000 K.
Nemzetközi kiadó kongresszus	10000 K.
Orsz. magy. gyorsíró egyesület jubileumi segélye	3000 K.
Összesen:	478355 K.

Feltűnő, mennyire szíven viseli Budapest a zene- és dalegyesületek érdekeit. Azonban ezek a segélyezések egyáltalán nem minősíthetők produktív, hasznos, közérdekű kiadásoknak, amennyiben főként magánérdekek legyezgetésére szolgálnak, protekcionizmusból erednek. Egy-egy diszelnöknek megválasztott városatya drukkolja ki ezeket a közpénzből adott támogatásokat „a hazai zeneművelés fejlesztése“ meg egyéb hangzatos cím alatt. Avagy talán van olyan naív ember, aki színművészet fejlesztésére hasznosnak tartja a Feldcsaládnak a városi pénztárból kiutalványozott évi 12000 korona apanázst?

A felsorolt kiadások között legszivesebben pihen meg a szem a könyvtári kiadásokon. A fővárosi könyvtár egyetlen nyilvános könyvtárunk, amely kitűnő, a modern követelményeknek megfelelően összeállított könyvanyagát minden kellemetlenkedő bürokratizmus nélkül bocsátja az olvasni akarók kezére. Itt csak helyeselni lehet a könyvtárak fejlesztésére fordított évenként nagyobbodó kiadást.

Érdekesen jellemző a fővárosra, hogy míg például tenyészállat díjakra az Omge-nek, továbbá urlovasok díjlovaglásának díjaira, az Ügető versenyegyesület támogatására 6000 koronát ad idei költségvetésében, addig az emberi test-kultúra fejlesztésére mindössze csak 2000 koronát.

Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy Budapest főváros korhánya még mindig nem számol eléggé egy modern nagy város vezetőségével szemben támasztott követelményekkel. És míg a párnás eredetű tételek oly bőven akadnak a városi költségvetésben és oly ritkán az igazán közérdekű kulturkiadások, mindaddig csillogása csak talmi-cifraság és vélt nagysága potemkin alapon nyugszik.

** Ebből 12 ezer korona a Feld színház évi segélye.